

Laško — dosegli smo zastavljene cilje

Približujemo se datumu, ko bomo 17. novembra v počastitev dneva republike uspešno in pred rokom izpolnili obveze, ko bomo v izredno kratkem času zaključili investicijsko-sanacijski program.

Danes lahko ugotovimo, da so bili naši načrti veliki in težki, vendar realni. V rekordnem času so bila opravljena predvidena dela, ki so rezultat prizadevnosti in znanja tako delavcev v združenem delu kot predstavnikov družbenopolitičnih organizacij v družbenopolitičnih skupnostih v Laškem in v Ljubljani, republiških organov ZK in ZSS, Gospodarske zbornice in bank.

Z velikim navdušenjem smo se spoprijeli z vsemi problemi. Z Laščani smo našli skupen interes in moramo reči, da so se vsi problemi reševali po predvidenih načrtih. Ko danes ugotavljamo rezultate, moramo priznati, da smo zagotovili socialno varnost delavcev v Laškem, da smo okrepili materialno osnovo celotne DO Deko-

rativne, tako, da danes obratujemo z moderno tehnologijo, ki jo obvladamo, ter smo skupaj združeni močnejši in sposobnejši realizirati takšne programe, ki imajo vrednost na domačem in tujem trgu. Delavci v tozdih že delajo v drugačnih, ugodnejših pogojih z manj napora, in kar je najvažnejše — socialno varno. Sedaj, ko smo ta cilj dosegli, ne bo težko nadaljevati pot. Z uspešno izvedenim sanacijskim programom smo potrdili pravilnost naše samoupravne politike, sedaj bomo nadgrajevali doseženo. Naš plansko tržni mehanizem nam daje široke možnosti samoupravnega odločanja. Od nas samih je odvisno, kako bomo tudi v bodoče skupno sposobni osvajati programe dela, ki bodo v dokaj močni konkurenci uspešnejši od ostalih. Z združitvijo nam bo dana možnost izdelave lepših, boljših tkanin in dobršen del teh bomo v večjih količinah plasirali na zunanjih zelo zahtevnih trgih. Tudi pridnost bo morala biti v bodoče nenehno prisotna. Ta združena z znanjem nam je edini porok za uspešno uveljavljanje Zakona o združenem delu. Samoupravno organiziranje mora imeti trdne materialne osnove, ki so porok zagovarjanja

Nadaljevanje na 2. str.

Nadaljevanje s 1. strani

pravilnosti našega samoupravnega sistema. Določene pripombe ob poteku sanacije so bile prisotne, vendar je velika večina delavcev tako v DO Dekorativna kot v Laškem računala na probleme.

Rešeni so bili skoraj vsi problemi, sedaj pa smo na poti, ko se bomo morali zavzeti, da rešimo še ostale, manjše. Razvijati bomo morali samoupravne odnose, uredili bomo dohodkovne odnose, tako kot je bilo načrtano v sanacijskem programu. Našo nalogo bomo s skupnim znanjem in močmi lažje in hitreje opravili. Ko danes ugotavljamo rezultate doseženega, lahko tudi ugotavljamo, da smo s skupnimi prizadevanji in delom sklenili vez, ki se je materialno ne da ovrednotiti. Tako Ljubljanci kot Laščani smo postali v tej borbi prijatelji, sodelavci — tako v združenem delu kot med predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Prepričan sem, da bi bila pot do uspeha mnogo daljša, če ne bi bilo tako.

V postopku sanacijskega programa ni bilo čutiti hierarhije, ker je vse potekalo po načrtih in zadolžitvah, ki smo jih skupno pripravljali. Danes, ko smo praktično dosegli svoj cilj, vam, dragi sodelavci v Laškem, priznam, da je precejšen delež za tak uspeh prispeval neposreden pristop vašega družbenopolitičnega vodstva k Dekorativni. V Dekorativni smo imeli občutek iskrenosti, katerega imamo še danes, saj smo v zelo kratkem času brez nazivov

funkcij posameznikov intenzivno prešli k reševanju konkretnih problemov. Rezultat tega je, da je danes naša DO po vseh pokazateljih ena od najuspešnejših. Naslednje leto načrtujemo 84 starih milijard prihodka. Pokrili bomo vse lastne potrebe, potrebe družbene skupnosti ter ustvarili ostanek dohodka za zagotovitev nadaljnje razvoja. Naši cilji so jasni. Delavci v združenem delu se zavedamo, da smo del družbe, ki bo tudi v bodoče takšna, kakršno bomo sami ustvarjali.

V prihodnjem letu bo poleg rednih del in nalog potrebno opraviti še precej drugih del. Naloga bo, da se bodo koncepcije na političnih aktivih ter samoupravnih organih ovrednotile, dopolnile, da bomo pravilno terminizirali roke in določili nosilce posameznih akcij.

Zato, tovarišice in tovariši sodelavci, tudi v bodoče pričakujem vsestransko pomoč pri ustvarjanju idej v merah sposobnosti vsakega posameznega člana, ki združuje delo v DO Dekorativni. Prepričan sem, da bomo z našo aktivnostjo deležni vseh podpor zunanjih faktorjev, za kar pa je potrebno aktivnejše sodelovanje delavcev združenega dela v krajevnih skupnostih in ostalih dejavnostih.

Predvsem bomo morali dograjevati delovanje delegatskega sistema, ki mora bolj kot do sedaj postati stalna, aktivna oblika delovanja. Posebno skrb bomo posvetili vzgoji strokovnega kadra, ki bo tudi v bodoče odločujoč faktor za pripravo predlogov še zahtevnejših programov, ki bodo

krepi materialno osnovo DO in družbe.

Ko ob koncu delim z vami neizmerno zadovoljstvo, bi se rad zahvalil vsem sodelavcem za izredno požrtvovalno uspešno izvršeno delo. Predvsem se zahvaljujem tovarišu Srečku Brileju, predsedniku izvršnega sveta SOb Laško, predsedniku Skupščine tov. Jožetu Rajhu, predsedniku sindikata SOb Laško tov. Marku Manfredi, sekretarju komiteja ZK Cvetu Knezu, vsem tekstilcem, ki so s solidarnostnim odstopom pravic za uvoz opreme pripomogli k izvedbi programa.

Velika zahvala mojemu pomočniku tov. Koleši, ki je z ramo ob rami z direktorjem tozda Laško tov. Škerbinekom reševal mnoga vprašanja na področju izvajanja sanacije. Nadalje tov. Kraglju, direktorju gospodarsko finančnega sektorja, ki je uspešno reševal skupno s tov. Cepuš Ivanom razna vprašanja s področja financ, ing. Gregorčičevi, ki je skupno z ing. Prodanovo iz Laškega reševala probleme na področju planiranja in tov. Kočevarju ter tov. Krmeljevi, ki sta s tov. Šolo iz Laškega reševala kadrovska vprašanja.

Zahvaljujem in priporočam se za v bodoče vsem sodelavcem, ki so kakorkoli, vsak po svojih močeh, doprinesli, da je bila naša pot do cilja lažja.

Veselim se z vami na poti novih uspehov na vseh področjih z željo po nadaljnjih zmagah za boljši jutrišnji dan.

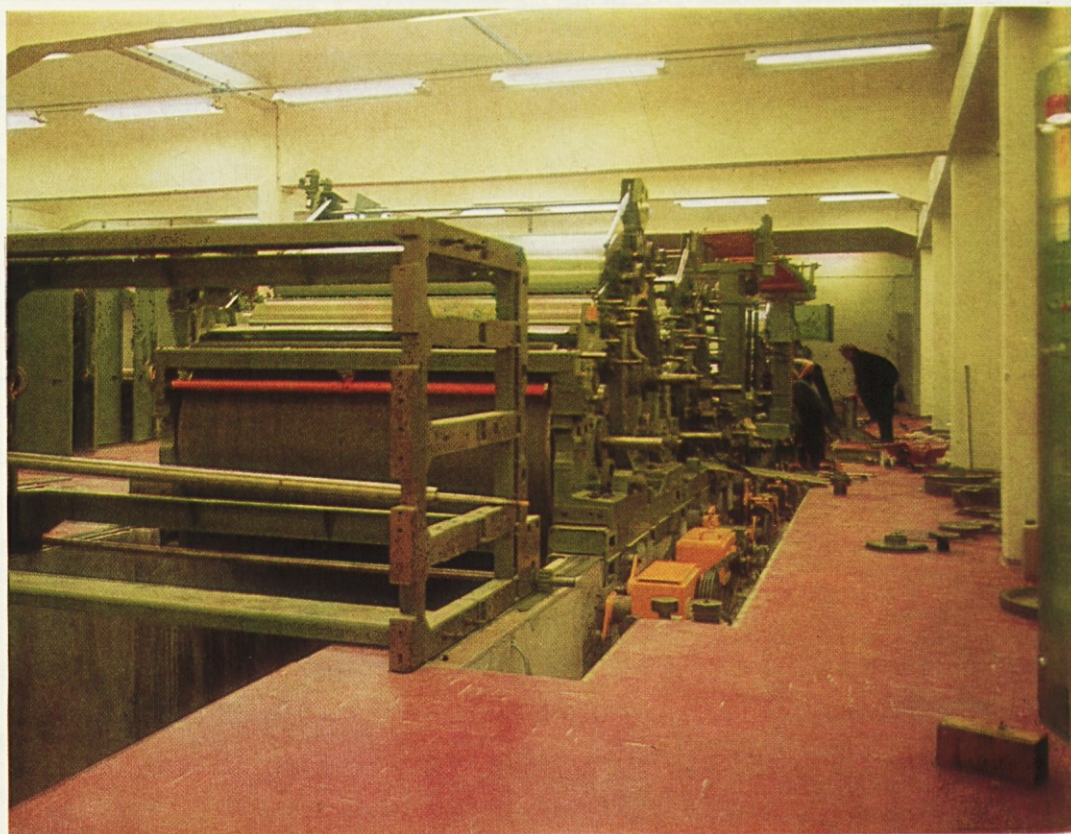
Janez Nebec,
generalni direktor
DO Dekorativna

Zakaj in koliko sanacijskih programov v Laškem

Skoraj je že nemogoče ugotavljati, koliko sanacijskih programov je bilo izdelanih v Laškem, gotovo pa je, da je v tem prednjačila v družini slovenskih volnarjev. Ne mislim se spuščati v detajlno analizo vseh vzrokov, ki so pogojevali takšne situacije, želim več ali manj samo ugotavljati, kaj se je dogajalo v zadnjih letih, to je od 1974 do danes, oziroma do 31. 12. 1977. Mislim, da mirno lahko trdim, da vsa slovenska tekstilna industrija ni imela nikdar z rožicami postlane življenjske poti, posebej pa ne v zadnjih dvajsetih letih. Še posebej težko stališče pa je imela v tej industriji grupa volnarjev, katerih značilnosti so bile posebej zastarel strojni park, majhne ekonomske enote ob razdrobljeni proizvodnji, daleč od vsake specializacije — vsi so delali vse in nič. Iz znanih ali neznanih vzrokov, iz objektivnih ali subjektivnih, niso našli skupnega jezika, grupacija je ostala razbita in vsaka delovna organizacija je reševala svoje težave v okviru lastnih in občinskih možnosti. Treba pa je poudariti dejstvo, da se v nobeni drugi tekstilni grupaciji ni vložilo toliko truda in naporov — žal seveda brezuspešno — za realizacijo skupnega programa razvoja, s posebnim poudarkom na dosledni specializaciji in visoki kvaliteti proizvodov. Ob neuspehu teh teženj so se tako

postavljene pobude in programi seveda sami razvrednotili.

Tudi DO Volna Laško je bila ob taki situaciji navezana na iskanje svoje lastne poti in kakor je iz najbližje preteklosti razvidno, ta pot ni bila pravilna, še manj pa uspešna.

Pri montaži mikalnika FOR so resno prijeli za delo poleg tujega monterja tudi naši delavci. Mikalnik je bil montiran pred rokom

Kakšno prejo in koliko?

Nova predilnica je »stekla«. Že v mesecu septembru smo preizkušali prve kope preje, preverjali kvaliteto, obenem pa načrtovali proizvodnjo za prihodnje leto.

Prijeten občutek, ko se ob planiranju nabave preje lahko odločamo, koliko in katere metrične številke preje bomo izdelali sami. Zaenkrat je asortiment majhen in

Novi prstančni stroji že poskusno obratujejo.

Bilo bi krivično ostajati pri pavšalni očitvi, da je neuspeh pripisati samo napačnim poslovnim odločitvam, kljub temu, da so takšne neizpodbitno tudi obstajale, je pa temu botrovalo tudi pomanjkanje »športne sreče«. V principu je bila odločitev strokovnega vodstva DO v letu 1973/74 da so iskali pota za direktno in tesno povezavo s takrat najuspešnejšo DO volnarske smeri, Novoteksom, pravilna. Ni zanimali, da so bila osnovna izhodišča za sestavo osnutka samoupravnega sporazuma o priključitvi Volne Novoteksu pozitivna in istočasno realna možnost sanacije DO, ki je iz leta v leto prihajala v vedno večje težave. Ostalo je samo pri osnutkih, čeprav je bil izveden referendum v obeh DO pozitivno. Ta ponesrečen poizkus sanacije pa je nedvomno zadal »zadnji udarec« Laškemu in podjetje je začelo drveti z neustavljivo naglico v vedno težji položaj, z vsemi v takem položaju normalnimi negativnimi pojavi, ki so stanje še poslabšali. Rešilna bilka, za katero se je takrat kadrovska oslabela strokovna ekipa oprijela, je bil novi sanacijski program, s katerim smo poskušali popraviti napake predhodnih ponesrečenih programov. Ta program pa je imel izredno neugodne ekonomsko-financijske pokazatelje, skratka bil je izredno drag brez vsake tržne gotovosti in kot tak ni bil sprejet niti od banke niti od republiškega rezervnega sklada. Bilo je tudi ocenjeno, da v danih pogojih ni mogoče re-

ševati položaja brez vključevanja v močnejše sisteme ob istočasni visoki specializaciji proizvodnje. To so bila tudi stališča novega vodstvenega kadra v Volni in ob pomoči širših družbenih dejavnikov so se začele iskati realne poti za dokončno, predvsem pa dolgoročno rešitev iz obstoječe krize.

To so bili težki »začetki« in še danes je nam vsem, ki smo bili direktni akterji v igri naporov in živčnosti za rešitev usode 400-članskega kolektiva, ostalo v spominu in bo verjetno ostalo neizbrisno, s kakšno visoko delavsko zavestjo in moralo je pretežni del kolektiva prenašal in prenesel vihar tistega obdobja. Ne bom našteval, kakšne vse povezave in s tem rešitve so se iskale ali pa bile ponujene, v glavnem je bilo šest predlogov, od katerih se je relativno hitro izluščil najprimernejši — kar pa ne pomeni, da se je hitro ali brez težav tudi realiziral.

Mislil, da je za izvedeno rešitev, to je vključitev Volne Laško v DO DEKORATIVNA, botrovalo več kakor samo ekonomski interesi, da je temu botrovala predvsem visoka družbenopolitična zavest kadrov DEKORATIVNE in to strokovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih, na čelu z generalnim direktorjem tovarišem Janezom Nebcem.

Vilko Škerbinek
direktor tozda Predilnica

preprost. Stroji se morajo »vteči«, da bo zagotovljena primerna kvaliteta, prav tako se morajo »vteči« tudi posluževalci strojev. Tozd »Surova tkanina«, ki bo prejo potkala, jo mora »vzeti za svojo«, tozd »Gotova tkanina« mora prav tako spoznati lastnosti naše preje, ki se lahko pokažejo pri fazi iglanja itd. Morda je nestrokovnjakom to malo čudno, tekstilci pa vemo, da daje vsaka predilnica specifično prejo, ki se v procesu priprave preje, tkanja in obdelave tudi specifično obnaša in ki daje tkanini tudi specifičen izgled.

Tako za bodoče leto načrtujemo proizvodnjo najbolj masovnih Nm in surovnega sestava, in sicer:

stanična sij. Nm	3,5/1	444.000 kg
stanična sij. Nm	7/1	553.000 kg

Stanična Nm 3,5/1 je planirana na predilniški liniji: mikalnik FOR I, prstančni predilni stroj BEFAMA; stanična Nm 7/1 pa na linijah: mikalnik FOR II, prstančni predilni stroj BEFAMA, ter mikalnik BEFAMA, prstančni predilni stroj BEFAMA.

Za obe preji velja, da bomo nekaj količin spredli že iz barvanega vlakna, seveda bodo to masovne barve, da nam prepogosto menjavanje barv vlaken ne bo povzročalo prekomernih zastojev na mikalnikih.

Vso surovo prejo bomo že v predilnici previli na perforirane križne navitke, enojno oz. posukano v dvojno, če se bo barvala sukana.

Barvno spredeno prejo pa bomo bodisi sukali v dvojno, previli križno za snovanje, če bo temu namenjena, oz. bomo predilniške cevke direktno uporabili za faze efektnega sukanja ali navijanja na vtokovih raketnih navijalnih strojih. Vsekakor bodo nadaljnje faze po predenju odvisne od namena uporabe preje, ki jo natančno ne moremo predvideti z temeljnim letnim planom, temveč le z mesečnimi operativnimi plani.

Z napravo za efekte bomo na prvi liniji lahko predli tudi efektne preje v Nm 2,2/1—5/1, vendar na to računamo lahko šele po uveljavitvi tkanin iz take preje na tržišču, kar je realno šele v drugi polovici leta 1979, zato jih v letnem planu še nismo upoštevali.

Nova predilnica je opremljena tudi z efektnim sukalnim strojem za izdelavo efektne sukancev.

Za prihodnje leto je planirana izdelava 70.000 kg efektne sukance na bazi sedanje kvalitete Nm 1,3.

Seveda pa ne smemo pozabiti tudi stare predilnice česane in polčesane preje. Na česanem postopku načrtujemo malon Nm 28/1 — 165.000 kg, na polčesanem postopku pa stan. sij. ali mat. Nm 7/1 — 55.000 kg.

Stremeli bomo za tem, da bomo na polčesanem postopku tudi izkoristili napravo za efekte, saj bo po tem postopku spredena preja imela večjo vrednost tako v vrednostnem smislu kot tudi vgrajena v naše izdelke. Malon Nm 28/1 se bo elektronsko čistil in mikal, preja iz polčesanega postopka pa se bo sukala le po potrebi.

Predilnica nam bo, kot že v letošnjem letu, tudi pletla pletivo za kodraste pliške ter pletivo fiksirala. Proizvodnjo te faze načrtujemo v količini 110.000 kg.

Marjana Gregorčič
vodja tehnične službe
DO Dekorativna

Zgodovina

Vsa tja do leta 1924 je na mestu v neposredni bližini železniške postaje ob vznožju Šmihela, kjer sedaj obratuje tozd, obratovala **pivovarna** Delniške družbe savinjskih hmeljarjev. Tega leta je trgovec z usnjem iz Ljubljane, Ludvik Gerkman, kupil njene prostore in jih pričel preurejati za **proizvodnjo usnja** tj. v **usnjarno**, ki je v začetku leta 1925 zaposlovala okoli 30 delavcev. Zaradi močne in neusmiljene konkurence pa je moral njen lastnik že leta 1927 proizvodnjo usnja povsem opustiti.

Po skoraj polletnem zastoju je Ludvik Gerkman v prostore usnjarne namestil nekaj tekstilnih strojev in tako spremenil dotedanjo usnjarno v **tekstilno tovarno**, ki je v jeseni leta 1932 pričela redno obratovati. Pomembno je omeniti, da je to podjetje v pričetku obratovanja zaposlovalo vsega 15 delavcev in da je imelo le 4 primitivne statve. Vendar se je to podjetje pričelo razvijati hitro. Že naslednje leto je lastniku uspelo dopolniti tovarno s selfaktorjem za predenje, mikalnikom, centrifugo, valjenim polstilnim strojem in apreturo s pralnim strojem. Tako je koncem leta 1935 podjetje zaposlovalo že preko 30 delavcev. Zaradi ekonomskih težav, ki so imele svoje posledice v svetovni ekonomski krizi in seveda tudi to, da lastnik ni bil sam tekstilec, se je odločil za združitev s tekstilnim tehnikom Hinkom Bžečkom, ki je bil po rodu češki Žid in tehnični direktor tekstilne tovarne v Varaždinu. Ta je prvotnega lastnika v celoti izplačal in pričel sam gospodariti. Z izplačanim deležem je prvotni lastnik Gerkman v letih 1936—1937 pod staro tovarno pričel graditi nove objekte, v njih je namestil nekaj tekstilnih strojev in pričel s proizvodnjo tekstilnega blaga. Tako je Laško imelo **dve tekstilni tovarni**. Zgornja tovarna je pripadala družbi lastnikov Bžečka-Blaškovič-Urbanc, ter je dobila ime »Lateks«, zaposlovala je 50 delavcev, ter imela 12 statav. Spodnja tovarna, ki jo je Gerkman novo postavil, pa je dobila ime »Lava« in je s 4 statvami zaposlovala 20 delavcev. Obe tovarni sta zelo hitro širili svoje zmogljivosti.

Z ozirom na konjunkturo tržišča in dobro prodajo svojih izdelkov je družba »Lateks« v težnji za večjim profitom pričela z izgradnjo novega dela oz. objektov za novo predilnico in navijalnico ter ključavničarsko delavnico. Nekaj mesecev pred pričetkom vojne, spomladi leta 1941, pa so že v dograjene prostore namestili nove stroje, dva mikalnika, katera še sedaj obratujeta, 4 selfaktorje, nekaj novih statav ter popolnoma obnovili kotlarno. V tem času je bilo v tej tovarni zaposlenih že 100 delavcev. Spodnja tovarna je tudi širila svoje kapacitete in leta 1939 ji je uspelo kupiti še 4 statve in nov selfaktor,

ker je stari zgorel v požaru. Oba lastnika sta prepovedala delavcem kontaktiranje in medsebojno obveščanje.

Ob prihodu okupatorja leta 1941 se je Gerkman, lastnik »Lave« umaknil v Ljubljano, Bžečka — solastnik »Lateksa« pa v Zagreb. Okupator je takoj po prihodu za obe tovarni postavil sudetskega Nemca za komisarja. Leta 1943 sta se **obe tovarni združili** in dobili še 10 statav.

Po Blaškovičevi smrti leta 1944 sta tovarno kupila Nemka Mellen in Nemeč Scheschko, oba iz Gradca. V času okupacije je kolektiv obeh tovarn tesno sodeloval z naprednimi silami za osvoboditev dežele. Tihotapili so blago in odeje za potrebe NOB. Veliko število delavcev je sodelovalo v NOB in nekateri so tudi padli za svobodo.

Takoj po osvoboditvi je država prevzela tovarno »Lateks«, lastnik »Lave« Gerkman se je vrnil in pričel obnavljati poslopja, ki so bila ob bombardiranju med vojno poškodovana. Z drugo nacionalizacijo leta 1947 sta bili obe tovarni združeni. **Novo državno podjetje se je imenovalo: Industrija volnenih izdelkov »VOLNA« Laško.** Podjetje je izdelovalo volneno prejo, volnene ter polvolnene tkanine na industrijski način. Podjetje je razpolagalo s 6,579.749 din osnovnih sredstev ter din 4,649.255 obratnih sredstev in zaposlovalo nad 120 delavcev. Po vojni podjetje ni dosegalo večjega razmaha. Zaradi velikih potreb po obnovi porušene domovine in izgradnje industrijsko ključnih objektov so se ustvarjena sredstva razporejala drugod, kjer so bile potrebe pomembnejše.

V začetku leta 1949 je podjetje zaposlovalo že preko 250 delavcev. Največjo zmago je v tem obdobju neposredno po vojni slavil delovni kolektiv leta 1951, ko je skoraj leto dni pred rokom izpolnil obveze petletnega plana industrijskega razvoja nove Jugoslavije.

10. 9. 1950 so delavci dobili podjetje v upravljanje. V tem času je podjetje zaposlovalo preko 300 zaposlenih, predvsem žena. V času od leta 1950 do 1954 se je podjetje srečevalo z različnimi težavami. Leta 1954 so se vsi organi upravljanja usmerili v nadaljnji razvoj podjetja, družbenega standarda zaposlenih itd. Leta 1955 je bila ustanovljena poklicna šola, ker je bila kadrovska struktura slaba in eden perečih problemov podjetja.

Zaradi vse večje konkurence je podjetje menjalo asortiment in širilo svojo proizvodnjo. Tako je uspelo z lastnimi sredstvi povečati število tkalskih statav od 33 na 72, obnoviti kotlarno in barvarno, izpopolniti apreturo z novimi stroji in napravami, preurediti mešalnico in predilnico.

V letu 1960 je podjetje imelo povprečno zaposlenih 468 delavcev, od tega 144 moških in 324 žensk.

Zastarelost strojnega parka je že v tem obdobju močno vplivala na proizvodnjo. Da bi te pomanjkljivosti vsaj delno zmanjšali, so bile izvršene le rekonstrukcije v posameznih EE. Usmeritev je bila predvsem v rekonstrukcijo strojev za proizvodnjo »tweed tkanin«, ker so se te takrat pojavile na tržišču kot zelo interesantne. V tem času je bil nabavljen sušilni stroj za tkanine.

Podjetje je v obdobju do leta 1964 poslovalo pozitivno brez večjih investicij, kljub temu pa je število zaposlenih nenehno raslo in v tem letu je bilo že 503 zaposlenih delavcev. Zaradi pomanjkanja razpoložljivih sredstev za investicije so v glavnem investirali v apreturo in dodelavo tkanin. Nekatera osnovna sredstva pa so zaradi neuporabnosti prodali. To so bili predilni stroji in mikalniki spodnje predilnice. Fizični obseg proizvodnje se je znatno poviševal, in sicer za 16% proti letu 1963. Zalag gotovega blaga skorajda

ni bilo, skladi in osebni dohodki pa so bili v porastu. Na dober poslovni uspeh je predvsem vplival boljši asortiment tkanin. V tem času je asortiment tkanin sestavljen iz mikanih tkanin, česanih tkanin in sintetičnih tkanin (helanca) v skupni količini 611.193 m. Dobri poslovni uspehi, posebej pa prodaja, so dali možnosti za zamenjavo nekaterih osnovnih sredstev v letu 1965—1966. Obnovljena je bila kotlarina s tem, da so prešli na kurjenje na tekoča goriva in se je pričela rekonstrukcija tkalnice. Tako so vsa investicijska sredstva iz leta 1966 bila vložena v nakup tkalskih strojev »Snuck«.

Število delavcev pa se je pričelo zniževati in je v letu 1966 bilo zaposlenih le 459 delavcev. Izdelano je bilo 563.744,30 m. V naslednjem letu se je proizvodnja še zmanjšala in zmanjšalo se je tudi število zaposlenih. Močno se je spremenil asortiment proizvodnje. Zelo se je zmanjšal obseg proizvodnje tkanin in mikane preje, tkanin in elastičnih helanca tkanin. Zaradi tega je tudi proizvodnja v metrih bila znatno nižja. Poslovni uspeh je bil že na robu rentabilnosti, znižal se je OD v letu 1967 proti letu 1966 za 1 %. (Zaradi spremenjenih pogojev na tržišču so iskali že možnosti uslug). Zaloga gotovih tkanin je v III. in IV. kvartalu naraščala, da bi pozneje bilo nekaj odprodano in v decembru se je prodaja ponovno ustavila. Slabi rezultati gospodarjenja in nepravilna razvojna politika ter slaba kvaliteta so pripeljali DO v zelo slab ekonomski položaj. Tako že v letu 1968 ni mogla pokriti vseh obveznosti in ustvarjenega dohodka, ter so pričeli koristiti tekočo amortizacijo iz leta 1969. Naslednje leto ni izboljšalo ekonomskega položaja DO. Čedalje bolj je zahajala v večje težave, ker so bili stroški zelo visoki in zaradi tega tudi visoke cene, asortiment pa zelo zastarel. Težko se je bilo hitro prilagoditi tržišču in »modnim muham«. Ekonomičnost poslovanja je bila

nižja. Tako je podjetje v letu 1969 poslovalo z izgubo, kljub obračunu zalog po lastnih cenah. Zaradi izgube v letu 1969 je bil izdelan sanacijski elaborat za odpravo izgube. Predvidena so bila vlaganja v osnovna sredstva, povečal se je obseg poslovanja ter zmanjšali fiksni stroški na enoto proizvoda. Asortiment tkanin je bil prilagojen tržišču in kvaliteta je bila boljša. V drugem polletju leta 1970 so se povišali tudi osebni dohodki za 21 % v povprečju. Zaradi boljšega poslovnega uspeha se je v letu 1971 povečalo tudi število zaposlenih. Tako je podjetje zaposlovalo na dan 31. 12. 1971 okrog 500 delavcev. V tem letu je bilo po sanacijskem načrtu izvršeno večje investicijsko vlaganje. Nabavljeni so bili predilni stroji, križnonavijalni stroji, sukalni stroji ter nekateri stroji v barvarni. Pri nabavi predilnice so se preusmerili iz dotedanega mikanega sistema v polčesani sistem predenja. Tako so vsa osnovna sredstva, predvidena v sanacijskem programu, bila izdobljena in sanacija zaključena. Naslednje leto so relativno dobro poslovali, vendar so se že videle težave, ki so nastopale predvsem v porastu fiksnih stroškov. Zaposlenost se manjša in konec leta 1973 je 456 zaposlenih. Ponovno prihaja do težav v plasmaju izdelkov, saj je vezava zaloga gotovega blaga dosegla 65 dni. Podjetje je to leto zaključilo pozitivno, vendar brez večje akumulacijske sposobnosti. V letu 1974 je bilo nabavljenih 12 brezčolničnih stavev »Somet«.

Poslovanje na robu rentabilnosti se nadaljuje do leta 1975 in se število zaposlenih nenehno zmanjšuje.

V letu 1975 ugotavljamo že napačno orientacijo v sanaciji. Tržišče išče predvsem mikane tkanine, teh pa ni bilo mogoče izdelati zaradi strojnega parka oz. ker ni bilo mikane predilnice in mikane preje. Pričelo se je **tehnično poslovno sodelovanje z »Novoteksom«** in je bilo izdelanih

112.466 m tkanin za »Novoteks«. Dolgoročno usmeritev je bila vezana na integracijo. Vse oblike zalog pa so seveda bile vezane preko normalne meje, predvsem daleč preko finančnih zmogljivosti. Podjetje je v tem letu poslovalo z izgubo ca. 7.840.000 dinarjev. Rezultati gospodarjenja za leto 1976 niso bili prav nič vzpodbudni. Neuspela integracija z »Novoteksom« je pustila svoje sledove. Število zaposlenih se je zmanjševalo in izguba se je povečevala ter dosegla vsoto 21.690.000 din. Iskanje rešitve pa se je oddaljevalo iz dneva v dan. Na koncu smo našli sedanjo varianto in so se delavci **dne 27. 12. 1977 izrekli za združitev v DO »Dekorativno«** kot toz d spremembo proizvodnega procesa, popolno opustitvijo tkanja in prehodom na predenje.

V tem času podjetje zaposluje 260 delavcev, za druge pa je bila poiskana ustrezna socialna varnost. Osebni dohodki zaposlenih so bili najnižji v občini Laško.

Pripojitev »Volne« Laško k Tovarni dekorativnih tkanin »Dekorativna« je pričela 1. 1. 1978. Tako je dobila polni naziv »Dekorativna«, tovarna dekorativnih tkanin Ljubljana, Celovška 280, n. sol. o. TOZD »PREDILNICA« Laško, Podšmihel 1. n. sol. o.

Gradivo sem zbral iz spomenice Industrije volnenih izdelkov »Volna« Laško in zapisnikov samoupravnih organov ter zaključnih računov. V celotnem kronološkem pregledu sem skušal prikazati le gospodarske učinke in gospodarjenje v najznačilnejših potezah. Seveda pa je za celotno obdelavo potrebno obdelati tudi samoupravne odnose in druge dogodke, kadrovske problematiko, s katerimi so se srečevali delavci sedanjega tozda Predilnica.

Božo Šola

vodja kadrovske-spolne službe tozda Predilnica

Kadrovska politika

S pripojitvijo Volne kot temeljne organizacije združenega dela Dekorativne je v okviru sanacijsko-investicijskega programa nastalo tudi vprašanje kadrovske problematike. Najpomembnejše vprašanje je bilo, kako v okviru organizacije dela razporediti delavce tako, da bodo s svojim znanjem in sposobnostmi dosegali čim boljše delovne rezultate. Pri tej dejavnosti so zelo pomembno vlogo odigrali samoupravni organi, družbenopolitične organizacije, strokovni delavci, organizatorji dela, zlasti pa vsi delavci, ki so v tem prehodnem obdobju z veliko pripravljenostjo in razumevanjem opravljali zaupana dela in naloge.

Pri izvajanju kadrovske politike so bili postavljeni naslednji glavni cilji:

- razporediti delavce na dela in naloge, ki v okviru zahtev delovnega procesa najbolj ustrezajo njihovem znanju in sposobnostim;

- izboljšanje znanja za opravljanje delovnih, samoupravnih in družbenopolitičnih obveznosti;

- učinkovito uvajanje v nova dela in naloge;

- skrb za psihofizično zdravje delavcev;

- primerna ureditev delovnega okolja;

- ureditev interne zakonodaje;

- hitro, razumljivo in učinkovito obveščanje delavcev;

— nagrajevanje po doseženih delovnih rezultatih.

Mislím, da smo planirane cilje dosegli, vendar je razumljivo, da dosežena razvojna stopnja ni nekaj dokončnega in nespremenljivega. Situacija se stalno spreminja in z doseženim nikoli ne smemo biti zadovoljni, ampak moramo stalno iskati nove poti in nove rešitve. Ti cilji nam morajo biti stalno prisotni in na poti do teh ciljev moramo biti stalno aktivni in uspešni.

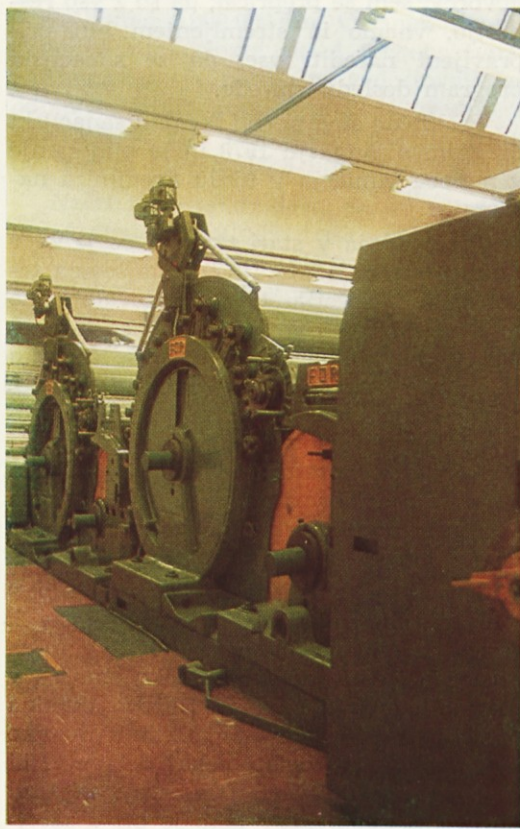
Pri konkretnih vprašanjih in njihovem reševanju sta bila stalno prisotna hotenje in iskanje vseh, ki so sodelovali pri reševanju teh problemov. Zelo prijeten občutek je sodelovati z delavci, ki imajo voljo, interes, osebno angažiranost, delavnost in ustvarjalnost.

Tu mislim na delavce, delegate v samoupravnih organih in člane družbenopolitičnih organizacij, ki so pripravljali predloge, razpravljali, odločali in izvajali sprejete odločitve.

Pri pregledu opravljene dejavnosti na kadrovske področju smo resnično lahko zadovoljni z doseženimi rezultati, ki so nam spodbuda, da je bila usmeritev pravilna in nova spodbuda, da bomo razvijali in poglobljali dejavnost na kadrovske področju.

Vladimir Kočevár

direktor kadrovske-spolne službe
DO DEKORATIVNA

Prizadevnost prinese uspehe

Tovariš Peter Koleša, pomočnik generalnega direktorja DO Dekorativna je z veliko resnostjo in prizadevnostjo opravljajl mnogo odgovornih nalog v zvezi s sanacijo Predilnice Laško. Prosilni smo ga za pogovor o opravljenem delu.

Kakšen je bil pristop k sanacijskemu programu?

Dekorativna je že vrsto let imela željo po lastni predilnici, v kateri bi izdelovali le del najpomembnejših surovin za našo proizvodnjo. Vedno je obstajal problem sredstev za gradnjo predilnice in za novo delovno silo, kateri bi bilo treba zagotoviti stanovanjske, kulturne in ostale pogoje. V letu 1977 so se začeli razgovori o možnosti priključitve DO Volna Laško k DO Dekorativna v Ljubljani. V pogostih razgovorih, analizah in planih je bila prisotna misel, da bi bila pripojitev Volne možna, če bi se ukinitil obstoječi program tkanja volnenih tkanin in če bi se proizvodnja preusmerila v predenje tistih številk preje, katerih v Dekorativni že vrsto let primanjkuje. S takim predlogom so se strinjali odgovorni delavci obeh delovnih organizacij in na podlagi tega smo izdelali sanacijski program, ki je bil predložen v obravnavo širši družbenopolitični skupnosti ter družbenopolitičnim organizacijam in samoupravnim organom. V obeh organizacijah je bil na referendumu ob koncu leta 1977 tudi sprejet.

Od strokovnega kolegija ste imeli nalogo, da s svojimi sodelavci in sodelavci v tozdu Predilnica izvajate dela po sanacijskem programu. Kako ocenjujete ta dela in kako so potekala?

Uvodoma moram povedati, da sem to zadolžitev sprejel z veliko odgovornostjo. Za izvedbo tega programa nisem predvideval nobenih težav; ker sem poznal vrsto odgovornih delavcev že iz predhodnih razgovorov, sem se prepričal, da so z vso resnostjo, vnemo in stremljenjem bili pripravljeni narediti vse, da se sanacijski program dosledno izvede.

Praktično smo pričeli izvajati sanacijski program v januarju 1978 in je bilo stanje v mesecu januarju v tozdu Predilnica naslednje:

Proizvodnja v stari tkalnici se je že v zadnjih mesecih leta 1977 zmanjševala tako, da je v začetku 1978 obratovalo samo še 12 SOMET strojev. Ti stroji so obratovali v celoti 6 mesecev in so se na njih izdelovale tkanine za znanega kupca. Vzporedno so obratovale za potrebe te proizvodnje tudi deloma faze v pripravljalnici, barvarni, apreturi ter popraviljanje in adjustiranje. Normalno pa je že obratovala obstoječa predilnica — polčesan sistem za lastne potrebe, nekaj pa za zunanje kupce.

Ker se je z zmanjšano proizvodnjo v tkalnici tudi zmanjšala potreba po ostalih fazah, je bilo potrebno zagotoviti delo za določeno število delavcev. Tako smo že v mesecu januarju iz tozda Surova tkanina preselili pletilne glave in parilnik in tako je lahko pričelo delati nekaj delavcev, ki so izdelovali določeno fazo preje za tozdu Surova tkanina. Prav tako je bil v začet-

ku preseljen en križno navijalni stroj. Ta odločitev je bila koristna, ker je v tozdu Surova tkanina primanjkovalo delavcev, istočasno pa smo s to potezo že takoj imeli možnost zaposliti določeno število delavcev v tozdu Predilnica.

V mesecu septembru smo preselili dvo-zavojni sukalni stroj z dvojilko, na katerem bomo sukali prejo iz predilnice.

Kaj se je zgodilo s stroji, ki jih Predilnica ne potrebuje?

Vse stare stroje iz tkalnice, kot tudi novejšje Somet tkalske stroje ter stroje v apreturi je pregledala strokova komisija, sestavljena iz strokovnjakov obeh delovnih organizacij, ocenila njihovo vrednost ter predlagala, katere stroje bomo prodali zunanjemu kupcu, katere pa tozdu Surova tkanina in tozdu Gotova tkanina za dopolnitev strojne opreme. Vsi stroji so bili v prvem polletju letošnjega leta tudi prodani. Že v januarju so bili v celoti demontirani stroji v stari tkalnici in so se začela adaptacijska dela na stavki za montažo nove predilnice.

Adaptacijska dela so hitro in plansko potekala, za kar gre tudi vsa zahvala gradbenemu podjetju »Ingrad«, ki je pod vodstvom ing. Fiferja strokovno in do roka opravil vsa gradbena dela in s tem tudi omogočil predčasen začetek montaže.

Kako si razlagate dejstvo, da je bila montaža novih strojev izvršena pred rokom?

Z intenzivno nabavo nove strojne opreme smo dosegli tudi krajše dobavne roke, tako da je večji del strojne opreme bil v Laškem že pred rokom, kar pomeni pred zaključkom adaptacijskih del. Z montažo nove predilnice smo pričeli v začetku junija in je bil rok montaže 90 dni. Ta rok sta določili poljska tovarna Befama in italijanska tovarna For. V tozdu Predilnica je bila sestavljena strokovna ekipa, ki je sodelovala pri montaži, skupno z monterji obeh dobaviteljev strojne opreme, ker je bil interes slehernega delavca, da montaža poteka kvalitetno in v čimkrajšem času, smo izdelali plan montaže v 63 dneh. Rezultat tega dela je bil več kot presenetljiv, ker je strokovna ekipa pokazala izredno strokovnost in sposobnost sodelovanja. Montažo so izvedli še pred rokom 63 dni. Zavedam se, da je to ekipa, ki ni pokazala samo trenutne sposobnosti, ampak je ekipa, ki nam daje garancijo tudi v bodoče za najboljše uspehe, kar se bo odražalo v rezultatih dela. V sanacijskem programu smo predvidevali, da bo poskusna proizvodnja pričela z obratovanjem proti koncu leta 1978, vendar smo pričeli s poskusnim obratovanjem delno že v mesecu septembru. Vsak začetek je prav gotovo težak in zahteva dobro priučevanje, obvladavanje novih postopkov, za kar pa moram pohvaliti tudi pripravljenost vseh delavcev, ki se uvajajo v delo na mikalniku in pri prstančnem stroju kot tudi vseh organizatorjev dela, ki se iz dneva v dan trudijo za boljše in kvalitetnejše delovne rezultate.

V mesecu novembru bosta montirana dva sukalna stroja, eden za gladko, drugi za efektno sukanje ter naprave za izdelo-

vanje določenih efektov, ki so bili montirani v obstoječi predilnici polčesanega sistema in so bili izdelani poskusi raznih efektov, ki bodo vgrajeni v nekatere tkanine.

V mesecu oktobru je bila montirana vzorčna predilnica, kateri posvečamo posebno pozornost zaradi izdelovanja raznih poskusov mešanic in izdelovanje manjših poskusnih količin. V mesecu decembru bomo dokončno montirali še mešalnico in bo tako v celoti zaključen sanacijski program.

Sanacijski program je bil delno dopolnjen s tem, da bomo do konca leta montirali sušilnico za vlakno tako, da bomo v tozdu Predilnica predli tudi prejo iz barvastega vlakna.

Kakšen je bil odnos delavcev Predilnice do vseh teh sprememb?

Že v začetku leta se je celotni kolektiv tozda odločil, da bo v letu sanacije delal na tistih delih, ki jih nismo točno mogli določiti in opredeliti za daljše obdobje. Taka vnema se je odražala tudi v delovnih organizacijah.

S tem ko sem omenil prizadevnost celotnega kolektiva s posebnim poudarkom na strokovno ekipo pri izvedbi montaže, pa ne smem pozabiti na izredno strokovnost in skrb, ki sta jo nudila direktor tozda tov. Škerbinek in vodja proizvodnje ing. Prodan Vanda. Pri reševanju vseh teh del sem imel občutek, da ne delam samo s strokovnimi sodelavci, temveč s prijatelji, ki smo vse odgovornosti in vsa dela skupno opravljali in bili v pomoč drug drugemu. Če je redek posameznik mogoče kdajkoli pomislil na neuspeh, naj mu bo to, kar se je dogodilo v letu 1978 v Laškem, v poduk, da se s skupnimi močmi in s človeškimi odnosi da narediti vse.

S tem še ni končano naše delo, ker mislim, da se bo delo šele pričelo v drugi smeri, to je v smeri doseganja kvalitete, produktivnosti in novih vzorčnih prej, s katerimi bomo lahko obogatili izgled pohištenih tkanin in našemu trgu predstavili še lepše in bogatejše vzorce.

Celotnemu kolektivu tozda Predilnica in posameznim sodelavcem iz Ljubljane se iskreno zahvaljujem za izvajanje in pomoč pri vseh delih. Želim, da se to delo v bodoče še pogloblja in da bomo tudi v bodoče lahko ponosni na naše skupne rezultate.

Adaptacija mešalnice je potekala hitro in danes ima že popolnoma drugačen videz

Poročilo o vrednostni realizaciji sanacije

Sanacijo poslovanja v bivši delovni skupnosti »VOLNA«, Laško je bilo treba izvesti v dveh smereh. Najprej je bilo potrebno sanirati zatečeno stanje tj. pokriti vse nepokrite obveznosti iz dohodka po zaključnem računu leta 1976 in 1977 ter nato reševati in sanirati program, in sicer tako, da bi omogočil poslovno preusmeritev, ki bi trajno zagotavljala uspešnost poslovanja. Delovna organizacija Dekorativna seveda ni razpolagala s potrebnim viškom obratnih sredstev, s katerimi bi lahko pokrila neporavnane obveznosti iz dohodka. Izgube so bile izredno visoke, in sicer:

- po zaključnem poslovnem letu 1976
23,285.490,00 din
- po zaključnem poslovnem letu 1977
13,925.902,00 din

Skupno torej je bilo potrebno pokriti nekritih izgub iz preteklih let
37,211.392,00 din

Za pokritje nekritih izgub sta priskočila na pomoč Republiški sklad skupnih rezerv ter Splošna banka Celje. Sklad skupnih rezerv SRS je odobril sanacijski kredit v polovični višini nekrite izgube iz preteklih let, za drugo polovico izgube pa je Splošna banka Celje odobrila namenski kredit delovni organizaciji Dekorativna.

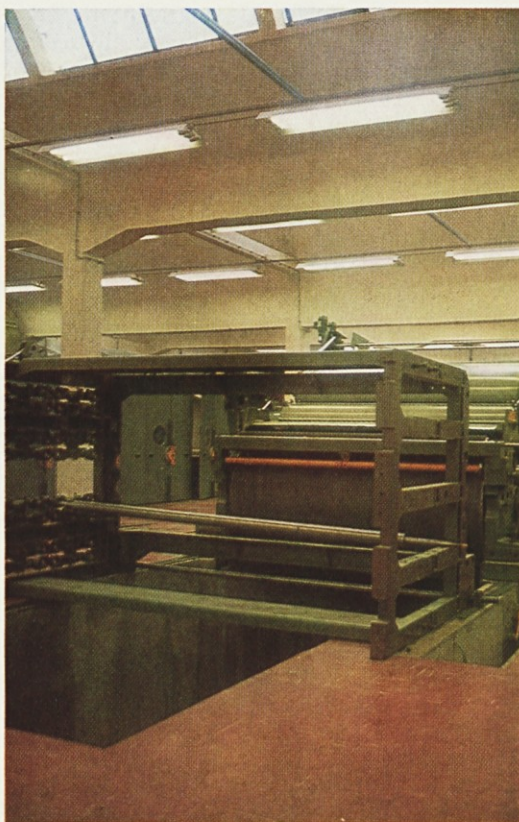
Tako je delovna organizacija Dekorativna s pomočjo namensko pridobljenih kreditov pokrila neporavnane obveznosti iz dohodka bivše delovne organizacije Volna, Laško. S tem je bila izvršena sanacija za preteklo obdobje.

Na osnovi skupno dogovorjenega investicijsko sanacijskega programa, ki je načrtoval preusmeritev proizvodnje v pripojeni temeljni organizaciji Predilnica Laško k delovni organizaciji Dekorativna v proizvodnjo mikane preje nižjih številka za izdelavo skupnega proizvoda tj. dekorativne pohištvne tkanine, je bilo potrebno vložiti nadaljnja znatna investicijska sredstva, in sicer:

Po investicijsko sanacijskem programu, ki je bil izdelan meseca julija 1977, je bilo predvidenih sredstev za:

— gradbena dela, adaptacije	4,400.000,00 din
— nabavo domače opreme z montažo	3,559.000,00 din
— nabavo uvožene opreme z montažo	37,735.000,00 din
— stroške uvoza	16,049.000,00 din
— druge stroške	5,155.000,00 din
— za obratna sredstva	7,058.000,00 din
Skupaj	73,956.000,00 din

Na osnovi dokončno izdelanih projektov novega tehnološkega procesa ter organigrama proizvodnje pa je bila izbrana oprema, ki bi najbolj ustrezala podanim zahtevam. Tako je prišlo pri vrsti opreme do sprememb v primerjavi na sanacijski program, tako da je ocena vseh potrebnih sredstev za realizacijo programa znatno nižja od prvotno načrtovanih, in sicer:

Ko smo odstranili stare stroje, je bilo potrebno naprej urediti prostore, šele potem smo lahko začeli montirati nove stroje

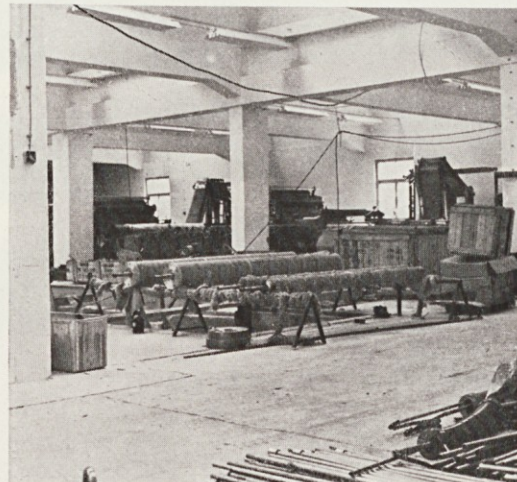
— gradbena dela, adaptacije	7,000.000,00 din
— domača oprema in montaža	3,560.000,00 din
— uvožena oprema in montaža	29,817.000,00 din
— stroški uvoza	11,988.000,00 din
— drugi stroški	4,735.000,00 din

Skupaj 57,100.000,00 din

Pri dejanski realizaciji investicijskega programa pa so bila potrebna naslednja sredstva:

— gradbeno adaptacijska dela	8,486.047,00 din
— domača oprema in montaža	2,100.000,00 din
— uvožena oprema in montaža	29,684.692,00 din
— stroški uvoza	11,001.835,00 din
— drugi stroški	5,000.000,00 din

Skupaj 56,272.574,00 din

Takole je bila videti proizvodna hala med montažo.

Za sanacijo stanja in preorientacijo proizvodnje na novi program je bilo potrebno skupaj 93,483.960,00 din.

Ker investicija v tem trenutku še ni popolnoma zaključena, je od gornje vrednosti še vedno možno manjše odstopanje, vendar nam ti podatki kažejo, da je bila investicija smotrno pripravljena ter da je bila oprema z ozirom na tehnološke zahteve tudi po nabavni vrednosti racionalno izbrana. Celotna vrednost investicije je nižja od prve variante invest. sanacijskega programa kar za 17,600.000 dinarjev. Poleg tega pa so bili tudi dobavni roki za opremo znatno krajši, tako da se je tudi fizična realizacija investicije izvršila v krajšem roku od načrtovanega.

Tudi pri financiranju investicijske opreme sta sodelovala Splošna banka Celje in Republiški sklad skupnih rezerv, ki sta v ta namen odobrila investicijske kredite, vsak v višini 13,000.000 din, skupno torej 26,000.000 din, razliko 30,272,574 din pa je delovna organizacija pokrila iz lastnih sredstev, od tega je bilo ca. 10,000.000 din prilivov od prodanih osnovnih sredstev.

Temeljna organizacija Predilnica Laško bo v letu 1979 pričela z redno proizvodnjo po svojem poslovnem programu. Temeljna organizacija bo z delovno organizacijo v meddohodkovni odvisnosti, in sicer tako, da bo pridobivala svoj celotni dohodek z udeležbo na skupnem prihodu, katerega bodo vse temeljne organizacije realizirale s prodajo skupnih proizvodov. Na osnovi plana za leto 1979, ki predvideva proizvodnje 1.473 ton preje, ki bo vgrajena v skupni proizvod, bo tozdr Predilnica, Laško ustvaril 45,500.000 dinarjev dohodka, poleg tega pa še obračunal amortizacijo v višini 5,500.000 din. Po plačilu obveznosti iz dohodka bo ostalo za čisti dohodek 36,100.000 din ter po pokritju osebnih dohodkov, sklada skupne porabe ter rezervnega sklada še ostanek za poslovni sklad 8,000.000 din. Ostanek čistega dohodka za poslovni sklad ter obračunana amortizacija pa bosta zadostovala za odplačilo letnih anuitet tako za kredite, s katerimi je bila poravnana nekrita izguba, kot za investicijske kredite.

Načrt torej predvideva, da bo temeljna organizacija Predilnica Laško že v prvem letu rednega obratovanja ustvarila tolikšen dohodek, iz katerega bo mogoče pokriti vse obveznosti do družbene skupnosti, izplačati osebne dohodke v višini povprečja delovne organizacije, izpolniti vse obveznosti do skladov podjetja ter ustvariti tolikšen ostanek čistega dohodka, s katerim bo mogoče poravnati tekoče letne anuitete za korišćene kredite. Seveda bodo ti rezultati odvisni od skupnih rezultatov delovne organizacije, ki pa bodo realizirani le na osnovi skupnih dogovorov, pravnega programa, medsebojnih samoupravnih odnosov ter delitve skupnih prihodkov ob najracionalnejši porabi sredstev ter optimalni delovni storilnosti.

Franc Kragelj
direktor

gospodarske-finančne službe
DO Dekorativna

Leto velikih sprememb je za nami

Vodja proizvodnje tozda Predilnica, tovarišica VANDA PRODAN o letu sanacije in velikih sprememb pri njih pripoveduje takole:

Po pripojitvi Volne Laško k Dekorativni smo postavili program tozda Predilnica tako, da je bil prilagojen celotnemu programu Dekorativne. Preusmerili smo se samo na prejo, tako da bomo zadovoljevali približno eno tretjino potreb Dekorativne.

Da bi dosegli ta cilj, smo nabavili nove troje, ker obstoječa predilnica ni imela zadostnih kapacitet. Investicije v nove kapacitete temeljijo na planu letne proizvodnje, ki naj bi dosegla 1300 do 1500 ton, odvisno od asortimenta preje. Obstoječo predilnico česane preje smo dopolnili s strojnimi parkom za mikano prejo, ki bo dala večji del dnevne količine proizvodnje. Celotno proizvodnjo v mikani predilnici bodo ustvarili trije mikalniki FOR in BEFAMA ter pet predilnih strojev. Pri sistemu česane in polčesane preje se je dopolnil strojni park v sukalnici.

Za sukanje česane preje smo kupili dvozavojni sukalnik firme Volkman, iz tozda A pa je bil prestavljen dvozavojni sukalnik firme Savio. Glede na potrebe po kvalitetni preji smo se odločili, da bomo postavili tudi vzorčno predilnico za izdelavo novih vzorcev in manjših serij.

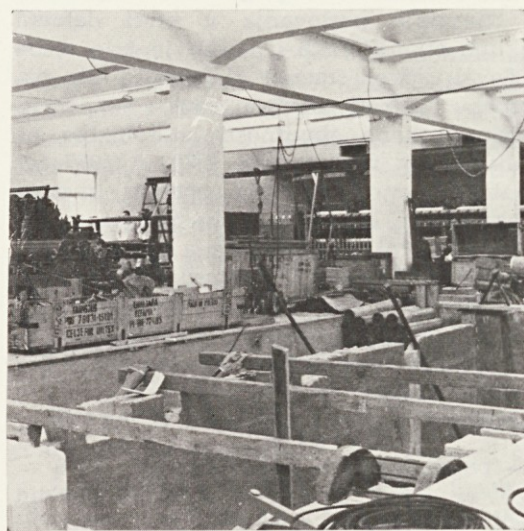
To bo zelo pomembna pridobitev, ker bi na strojnem parku za redno proizvodnjo izgubljali preveč, če bi bile menjave vzorcev prepopogoste.

Montaža novih strojev v mikani predilnici je potekala intenzivno od februarja do novembra. Sedaj so vsi stroji postavljeni, razen mešalnice. Stara mešalnica ni prilagojena sedanjemu delu, poleg tega, da način mešanja ni zadovoljiv, nastopa še problem transporta, zaradi česar imamo oteženo proizvodnjo. Ko bo stekla tudi mešalnica, bo organizacija dela lažja in preja kvalitetnejša.

Poskusna proizvodnja se je delno začela v mesecu avgustu in se nadaljuje do konca leta, ker se stroji utekajo. Pri poskusni proizvodnji so se pokazale prve težave — na mikalniku Befama do sedaj nismo dobili preje, ki bi zadoščala normativom. Na podlagi reklamacije firmi Befama so bili v tozdu tehnologi in monterji. Opravili so prvi servis, vendar ni dal boljših uspehov in upamo, da bo po drugem servisu mikalnik Befama stekel.

Izpad proizvodnje je zaradi teh nevšečnosti iz dneva v dan večji in stroški proizvodnje rastejo. Pri proizvodnji preje na obeh mikalnikih For do sedaj še ni bilo težav. V poskusni proizvodnji so tudi že sukalni stroji, vzorčno predilnico pa še montiramo, prav tako tudi sušilnico, ki bo montirana do konca leta. To je sušilnica na bobne (FLEISSNER), ki bo nadomestila obstoječo predalčno sušilnico, s čimer bo odpravljenega veliko dodatnega manipulativnega dela, ki ga predalčna sušilnica za-

hteva. Investicije bodo v letošnjem letu končane, za drugo leto pa bo ostalo nekaj potrebnih nabav, predvsem laboratorijske opreme, transportnih sredstev (viličarji, tovornjaki), kotel za kotlarino itd. Treba bo tudi povečati barvno kapaciteto v barvarni in rešiti problem čiščenja strojev v predilnici. Tu sta dve možnosti, da nabavimo »mačke« za prevoz valjev na čiščenje ali pa uredimo sistem čiščenja z JUNGBAU pneumatsko napravo za čiščenje v predilnici. V programu predilnice bosta ostala tudi pletilni stroj in parilnik (za BIBER), ki smo ju januarja prenesli iz tozda A, da smo zaposlili delovno silo. S preusmeritvijo celotne proizvodnje je potekala prekvalifikacija v tozdu. Ta ni bila vedno preprosta in včasih za delavce tudi boleča. Imamo starejšo delovno silo in precej invalidov, zato je bilo premeščanje delavcev težko in odgovorno delo. Za usposabljanje na novih delih smo se povezali z najbližjimi sorodnimi DO, od koder smo dobili strokovno pomoč. Mojstri (vodje izmene) so veliko znanja pridobili pri montaži, dva pa sta bila poleg tega tudi na praksi v Tekstilani v Kočevju. Del delavk iz tkalnice smo že med montažo novih strojev premestili v obstoječo predilnico in sukalnico, kjer so se naučile dela na strojih z vreteni; pri ponovnem prehodu na stroje je bilo spet nekaj težav zaradi drugačnega načina vezanja preje in smo zato poklicali inštruktorke iz Škofje vasi, kjer imajo enak strojni park. Pri uvajanju novih sukalnih in križno-previjalnega stroja smo dobili strokovno pomoč iz tozda Surova tkanina.

Montaža je v glavnem zaključena. Za nami je leto nabave, montaž, preusmeritve kadra in poskusne proizvodnje. Po končanih spremembah je predilnica usposobljena, da proizvode na dan 5 ton sukane in 4 tone mikane preje in vsi z veseljem pričakujemo čas, ko bo proizvodnja redno stekla, ko bodo sistematizirana dela in naloge, da bo vsak delal tisto, kar bo v opisu njegovih del in nalog. S tem bo tudi organizacija dela lažja. Poleg vseh pridobitev tega leta, smo doživeli tudi bogato izkušnjo o ljudeh, saj je — kot še nikoli — prišlo do izraza, kdo ima delovno zvest in kdo ne.

Mikalnik FOR je stekel

Delavci predilnice pripovedujejo

Urejanje poti za transport je končano, narejene so tudi stopnice za pešce: z asfaltiranim dvoriščem je tovarna dobila urejen videz

O položaju v tozdu, o težavah, ki so se pojavljale ob spremembah v tem letu, sem vprašala tudi predsednico delavskega sveta, sekretarko ZK in predsednika sindikata.

Vsi trije, kakor tudi član montažne skupine in prekvalificirana delavka so govorili o težkem obdobju, ki so ga preživeli, vendar so vsi veseli, da se vse ureja in da bo kar kmalu proizvodnja stekla. Vsak, s komer sem govorila, še vidi pred seboj nekaj težav in preprek, vendar so vsi prepričani, da bo tozdz postal spet uspešen, ljudje v njem pa zadovoljni s svojimi uspehi.

JELKA KUNEJ, sekretarka ZK:

Glavna in najvažnejša tema sestankov partijske organizacije je bil sanacijski program, kadrovska problematika, notranji odnosi, poglobljanje in krepitev samoupravnih odnosov, razprave o oceni dela v tozdu, o produktivnosti, izkoriščanju delovnega časa, bolniških izostankih, organizaciji dela, sprejem samoupravnih aktov itd.

Dejavnost ZK bo obsegala predvsem:

- zaostritev naših partijskih odgovornosti;
- razpravo o položaju delavca in njegovega vpliva na tekočo in razvojno politiko;
- jačanje enotnosti članov ZK;
- obravnavo sklepov in dokumentov, važnih za naš tozdz pred odločitvami;
- razpravo o poteku sanacije in proizvodnje v našem tozdu;
- obravnavo statuta ZK Slovenije, da bomo vsi člani z njim dobro seznanjeni in
- izobraževanje.

Naloga ZK je, da vpliva na vse delavce tozda, da bomo s skupnimi napori dosegali kar najboljše rezultate.

Na splošno so ljudje sedaj že bolj zadovoljni. Pred sanacijo so bila velika nihanja v proizvodnji, sedaj postaja delo kontinuirano, vsi vidijo, da se vse normalizira.

Seveda se jim še vedno milo stori, če se spomnijo na stare stroje, vendar se bodo navadili, se že navajajo.

Zanimajo se za rezultate dela, kakšen je dohodek, koliko se znižuje izguba, itd.

Naloga nas vseh je sedaj, kako bomo organizirali delo, da bo produktivnost večja in preja kvalitetna.

Ljudje v priučevanju se še vedno bojijo, kdaj bodo res lahko dosegali dobre rezultate na novih strojih, najvestnejši imajo še vedno občutek, da nikoli ne bodo zares znali toliko, kot so znali na prejšnjih strojih. Problematični so seveda še OD. Sedaj že pripominjajo, da bi bil res že čas, da bi se tudi pri dohodkih poznalo, da se stanje v tozdu izboljšuje, saj imamo zelo slabe dohodke že tri leta.

Zelo težko je bilo ljudi psihološko obdržati na zadovoljivi ravni, saj jih vsa ta leta ni denar res nič stimuliral. Zato se mi zdijo še dovolj veliki idealisti, da so zdržali in niso odšli drugam.

MIRA TRAVNER, predsednica DS

Delavci se sedaj počutijo socialno varne, nimajo več občutka, ki jih je moril pred pripojitvijo k Dekorativni, ko so mislili, da lahko tovarna vsak dan propade.

Sedaj se tudi težave ob sanaciji počasi izgubljujejo, delo pri strojih poteka pod normalnimi pogoji.

Delavci že čutijo, da so tozdz Dekorativne, zanima jih, kako poteka delo v Dekorativni itd.

Želijo si ogledati tovarno v Ljubljani, priti v stik z ljudmi, ki so na istih delih in nalogah kot oni; posebno si to želijo delavci pripravljavnice, saj gre njihov končni izdelek v tozdz A v Ljubljani.

Seveda bi bilo lepo, če bi organizirali ogled Dekorativne in vsi upamo, da bomo to kmalu res uspeli.

Zelo smo tudi zadovoljni z urejeno zunanostjo naše tovarne, z novim asfaltom, s fasado in obnovljeno streho. Tudi po teh stvarih dobivajo delavci občutek, da se v Dekorativni zanimajo za našo tovarno in jim ni vseeno, kako imamo tu urejene stvari, ki bi pravzaprav — kot bi lahko kdo rekel — lahko še počakale, da si jih uredimo sami.

Edina res huda težava so osebni dohodki, ki so res kritični. Seveda bo potem, ko se bo tudi to uredilo, razporeženje naših ljudi še boljše in zato upam, da bo to res kmalu.

Predsednik sindikata osnovne organizacije Predilnica, tov. EDO DETIČEK, vodja montažne skupine ima o dobi montaže in o razporeženju delavcev Predilnice takole mnenje:

Na začetku montaže so imele delavke, ki so vedele, da se bodo morale prekvalificirati, velike bojzani. Delovna sila v Predilnici je pretežno starejša in popolnoma razumljivo je, da so bile tkalke navezane na tkalnico in tkalske stroje. Dolga leta dela prinesejo potrebne izkušnje in na tkalskih strojih so se počutile zanesljivo.

Zato je bil prehod na predilne stroje v začetku zelo težak. Z intenzivnim priučevanjem v začetku poskusnega obratovanja so resno sprejele vsako pomoč, vendar jim samo osnovno znanje ne more zadoščati, ker je za delo na predilnem stroju potrebna z izkušnjami pridobljena spretnost in hitrost. Vendar je že očitno, da bo tista delavka, ki je bila dobra tkalka, s pridnostjo kmalu postala tudi dobra predica. V času montaže so vsi delavci in delavke, razen seveda nekaterih izjem, trdo prijeli za delo z veliko željo, da bi čimprej vse uredili in da bi proizvodnja nemoteno stekla. Tako je s pomočjo celotnega kadra bila montaža zaključena precej pred rokom. Odnos prekvalificiranih delavk do dela je zelo pozitiven in imajo željo čimprej se priučiti in pri delu dosegati dobre delovne rezultate.

MIHA ZUPANC, vodja izmene v novi predilnici je vaješko dobo leta 1955 opravil v obstoječi predilnici Volne Laško. Pozneje je Volno za nekaj let zapustil, vendar se je leta 1970 vrnil in sedaj prešel iz preobstoječe stare predilnice v novo. Z vsemi močmi je sodeloval pri montaži in o delu v tem letu pripoveduje:

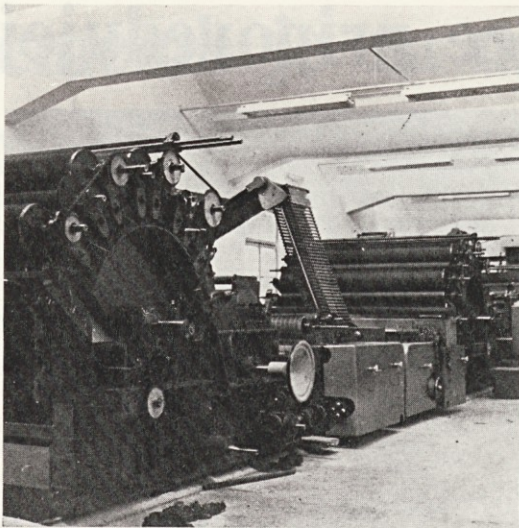
Montaža je potekala tako, da smo lahko vsi zadovoljni z opravljenim delom. Že od maja je bilo dela več kot preveč. Bili smo zelo zadovoljni s tujimi monterji, z organizacijo dela in s pripravljenostjo vseh zaposlenih v tozdu, da so prijeli za vsako delo. Bilo je tudi marsikaj težkega. Med drugim smo občutili močno pomanjkanje moške delovne sile pri montaži. Prav tako nismo imeli pripomočkov in smo morali veliko ton strojnih delov prestaviti ročno. Montaža je končana in vsi smo zadovoljni. Še bolj pa bomo zadovoljni, ko se bo osebni dohodek zvišal; ta pri zadovoljstvu vseh ljudi igra pomembno vlogo. Seveda imajo ljudje probleme, saj je preusmeritev za vsakogar težka. Starih predilcev v novi predilnici ni. Tudi mojsterki kader je prišel iz tkalnice, vendar je videti, da se bodo vsi prilagodili, ker se vsi trudijo. Ljudje vidijo, da se vse ureja in se jim je spet povrnil občutek zaupanja in socialne varnosti. Obstaja še nekaj problemov, še vedno nam primanjkuje moške delovne sile — čistilcev, čistimo sami s pomočjo predic, vendar mora tako delo opraviti pravi čistilec, da se stroj ne kvari. Vendar so osebni dohodki tako nizki, da se na objavo nihče ne javi. Ko se bodo tudi osebni dohodki uredili in ko bo delo redno steklo, sem prepričan, da bomo vsi zadovoljni, tako delovna organizacija kot tudi posamezniki.

MARIJA ZMEGAC je v Volni zaposlena že 32 let. Vsa leta je delala v tkalnici. Ob preusmeritvi proizvodnje je bila premeščena v predilnico. Takole pripoveduje o tem:

Čeprav sem 32 let delala v tekstilni tovarni, predilnega stroja prej še videla nisem nikoli, saj si še misliti nisem mogla, da se bom morala zadnja leta dela prekvalificirati

Nadaljevanje na 10. strani

v predico. Seveda sem se zelo bala, kako se bom naučila novega dela in si pridobila potrebno spretnost. Sedaj, po začetnih izkušnjah, se mi delo ne zdi težko, seveda pa je potrebna za vezanje spretnost. To spretnost bo prinesla praksa. Nekatero delavko se nočejo potruditi in se brez truda ne bodo nikoli naučile. Jaz sama sem tudi po desetkrat vezala en sam voz, da sem se naučila. Vse je seveda odvisno od človekovega odnosa do dela. Ko med montažo ni bilo rednega dela, smo skoraj vse delavke prijele za vsako delo, čistile smo strojne dele, pa pospravljale in tako dalje. Če delaš, se pač ne smeš bati, da boš imel umazane roke. Sedaj, ko se proizvodnja počasi resno začne, se ne bojim več, kaj bo z našo tovarno, kot sem se prej. Prepričana sem, da bo sedaj šlo dobro, samo delati bo treba. Seveda je želja nas vseh, da bi se tudi osebni dohodki popravili, saj je sedaj že res zadnji čas. Tiste, ki smo prej delale v tkalnici, smo imele glede na normo kar dobre dohodke, sedaj pa imamo samo s 14% povečano osnovo in to je zelo malo. Najbolj smo pri tem prizadeti tisti delavci,

ki bomo šli kmalu v pokoj, ker ti nizki dohodki padejo v povprečje za pokojnino. Ko bodo urejeni tudi osebni dohodki, bodo vsi problemi odpadli.

Samoupravno sporazumevanje in odločanje

Vsak delavec, ki sklene delovno razmerje, pridobi s tem pravico do dela z družbenimi sredstvi, da lahko zadovoljuje osebne in družbene potrebe in da svobodno in enakopravno z drugimi delavci v TO odloča o svojem delu in o pogojih ter rezultatih svojega dela.

Pri uresničevanju pravice dela z družbenimi sredstvi v TO skupaj in enakopravno:

- sodelujemo v proizvodnem procesu in izpolnjujemo svoje delovne dolžnosti;
 - odločamo o delu in poslovanju TO;
 - odločamo o sredstvih in združevanju svojega dela v TO ter v druge oblike združevanja in povezovanja dela in sredstev;
 - odločamo o celotnem dohodku;
 - razporejamo čisti dohodek;
 - odločamo o delitvi sredstev za osebno in skupno porabo;
 - pridobivamo osebni dohodek po rezultatih svojega živga in minulega dela in
 - urejamo medsebojna razmerja pri delu.
- Uresničujoč pravico dela z družbenimi sredstvi pa imamo delavci pravico, obveznost in odgovornost, da ta sredstva ekonomsko smotrno uporabljamo, jih sproti obnovljamo in povečujemo. To pa lahko dosežemo le z uresničevanjem svojih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic. Pri uresničevanju teh pravic odločamo:

Z osebnim izjavljanjem:

- na zborih delavcev;
- referendumom;
- v dajanjem pismenih izjav.

Po delegatih in organih samoupravljanja.

Po delegacijah in delegatih v skupščinah SIS in skupščinah družbenopolitičnih skupnosti.

Posebno pomembno je sprejemanje samoupravnih splošnih aktov, kajti le-ti se potem, ko so sprejeti za nas zakon in po njih se moramo vsi ravnati. Samoupravni splošni akti ne smejo biti v nasprotju z zakoni. Z njimi si uredimo poslovanje, odločanje, samoupravljanje, delovna razmerja, skratka celotno področje odnosov in principov, ki nastanejo s sklenitvijo delovnega razmerja, oziroma z delom z družbenimi sredstvi.

Zato tudi pri nas temu področju posvečamo veliko pozornost in ga skušamo urediti na najboljši način. To pa je možno le s sodelovanjem vsakega posameznika naše OZD.

Če pogledamo na kratko nazaj, lahko rečemo, da smo z našo normativno dejavnostjo na tekočem, to pomeni, da smo izdelali in sprejeli vse tiste samoupravne akte, oziroma, da smo uredili vsa tista področja, ki jih zakon določa in postavlja tudi rok, do kdaj morajo biti urejena.

Z zakonom smo že uskladili te-le samoupravne splošne akte:

— Statut DO sprejet na referendumu 22. 2. 1978).

Ta akt ureja dejavnost DO in TOZD, načela organizacije, reševanje sporov in medsebojnih razmerij, samoupravljanje v DO, obveščanje delavcev, ljudska obramba in družbena samozaščita, poslovna tajnost in samoupravni splošni akti, ki jih moramo imeti;

— Statut TOZD in DSSS (referendum 22. 2. 1978).

V njem smo uredili organizacijo TO in DSSS, družbenoekonomske odnose, samoupravljanje, odgovornost delegatov, planiranje, obveščanje, samoupravno delavsko kontrolo, ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, družbenopolitične organizacije;

— Samoupravni sporazum o združevanju TO v DO (referendum 27. 12. 1978).

S tem sporazumom urejamo skupne interese v delu in poslovanju, medsebojne odnose v združevanju dela in sredstev, odnose v razpolaganju skupnega prihodka, uresničevanju samoupravnih pravic v DO;

— Samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TO in DSSS (referendum 24. 11. 1978). V njem urejamo dejavnost TO oziroma DSSS, razloge za združevanje dela in ureditev v DO, osnove za uejanje družbenoekonomskih razmerij, uresničevanje samoupravljanja;

— Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in DSSS (zbor delavcev 6. 6. 1978).

Z njim urejajo tozdi in DSSS organizacijo in naloge DSSS, sredstva za delo DSSS, pooblastila, odgovornost, način reševanja medsebojnih sporov, način koordinacije v delu med IPO DO in DSSS.

— Pravilnik o pridobivanju celotnega prihodka, razdelitev dohodka in čistega dohodka (referendum 6. 6. 1978).

Z njim urejamo osnove za pridobivanje in ugotavljanje celotnega prihodka, skupne osnove za oblikovanje politike in nivoja cen, osnove za ugotovitev in delitev dohodka, osnove in merila za delitev čistega dohodka, osnove za delitev OD, sredstev sklada skupne porabe, osnove in merila za priznavanje nekaterih nadomestil v breme materialnih stroškov, osnove in merila za formiranje gospodarskih rezerv, poslovni sklad za jačanje materialne osnove dela v TOZD;

— Pravilnik o delovnih razmerjih (referendum 6. 6. 1978).

Ureja medsebojne delovne odnose delavcev, tako sklenitev delovnega razmerja, poskusno delo, pripravništvo, razporejanje delavcev na dela in naloge, delovni čas, odmor,

počitek, dopust, odsotnost od dela, usposabljanje in izpopolnjevanje delavcev, varstvo delavcev, odgovornost delavcev in TO do delavcev, suspenz, prenehanje delovnega razmerja, varstvo pravic delavcev in začasno ter občasno delo;

— Samoupravni sporazum o oblikovanju konference delegacij za delegiranje delegatov v SIS in ZZD (25. 5. 1978). Določa način in postopek oblikovanja konference.

— Pravilnik o urejanju izdajateljskih razmerij (DS DO 12. 10. 1978).

V njem se določa način obveščanja delavcev, organizacije in izdajanje glasila in informativnih prilog.

— Pravilnik o izobraževanju, štipendiranju, pripravništvu in učnih razmerij (referendum 25. 10. 1978).

Z njim se podrobneje urejajo vprašanja s področja: organizacije izobraževanja, planiranja kadrov, strokovna usposobljenost in delovna zmoglost, redno in dopolnilno izobraževanje, odsotnost od dela zaradi izobraževanja, oblike štipendiranja, mentorstvo, strokovno usposabljanje pripravnikov, ocene in preizkus pripravnikovega znanja in področje učencev v gospodarstvu;

— Pravilnik v LO in DSZ (referendum 25. 10. 1978).

Ureja pristojnost odbora za LO in DSZ, obrambni načrt, zaščito in reševanje, vzgoja in izobraževanje za LO in DSZ, varovanje tajnosti, sprejem in gibanje tujcev in ostalih oseb, požarno varnost, fizično zavarovanje premoženja;

— Pravilnik o samoupravni delavski kontroli (DS TOZD, DSSS, 25. 10. 1978).

Določa pristojnost komisije samoupravne delavske kontrole, ki nadzira izvajanje samoupravnih splošnih aktov, sklepov delavcev, samoupravnih izvršilnih in poslovnih organov, izpolnjevanje delovnih in samoupravnih dolžnosti delavcev, uresničevanje varstva pravic delavcev in obveščanje delavcev;

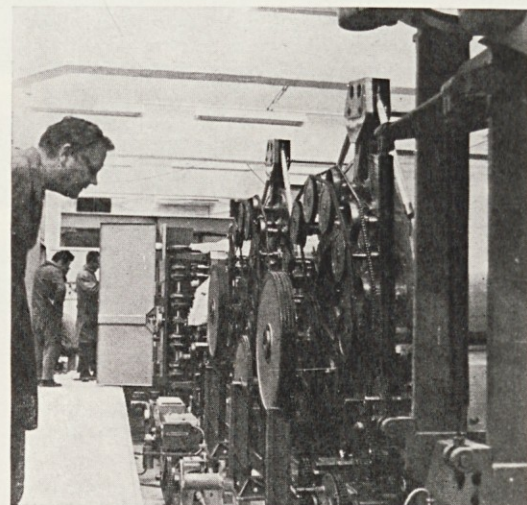
— Pravilnik o oddajanju stanovanj v uporabo in odobranju posojil (referendum 25. 10. 1978).

S tem pravilnikom se urejajo: način oblikovanja sredstev, pogoji in način za uporabo sredstev za stanovanjske potrebe delavcev, vrste planov in programov za reševanje stanovanjskih potreb delavcev, pogoji in merila za določanje prioritete liste, merila za ugotavljanje stanovanjskega standarda, organi, ki odločajo o uresničevanju pravic in obveznosti delavcev pri reševanju njihovih stanovanjskih potreb, postopek za reševanje stanovanjskih potreb delavcev, varstvo pravic delavcev.

S tem je urejena velika večina področja, ki ga določa zakon in ki mora biti urejeno do sredine decembra 1978. leta.

Preostale akte, Samoupravni sporazum o osnovah plana, Pravilnik o delih in nalogah ter pogojih za opravljanje poslov zunanjetrgovinskega prometa. Katalog del in nalog, Pravilnik o knjigovodstvu in ostale SSA pa bomo sprejeli do predpisanega roka. Tako bomo izpolnili obveznost, ki nam jo nalaga zakon ter hkrati dokazali naš odnos, angažiranost ter samoupravljalno zrelost.

Štefan Veren
pravnik

Montaža je zahtevala veliko resnega dela

Letos v Ljubljani nove investicije

Ob času pripojitve Volne in njene sanacije smo imeli tudi v Ljubljani veliko dela z montiranjem novih strojev in z priučitvijo delavcev na teh strojih. O poteku del smo že veliko pisali, danes pa objavljamo pogovore z ljudmi, ki so v tem času vložili veliko truda in znanja, da smo uspešno uresničili zastavljene cilje.

Žal z vsemi, ki so s svojim delom uresničevali zastavljene naloge v zvezi z novimi investicijami, nismo mogli govoriti za časopis, preveč jih je. Pravezprav je vsak delavec v DO s pravilnim odnosom do dela in s pridnostjo pripomogel k velikim spremembam, ki so nastale.

Objavljamo pogovore z monterjem Vincom Bezlajem, z nekaterimi delavci tozda Energetika in vzdrževanje ter s sodelavko Mevlide Uzejrovič, ki dela v pripravljalnici na novem križno-previjalnem stroju.

DOKLER ŽIVI, NIKDAR SE ČLOVEK NE IZUČI

To misel sem povzel iz razgovora s tov. VINKOM BEZLAJEM, ko sem mu zastavljal vprašanja. Poznamo ga kot strokovnjaka od monterja do tehnologa, inštruktorja, ki je v Dekorativni eden najbolj uspešnih. Sodeloval je pri montaži vseh najmodernejših statov od Smitov, Sometov, Epinglejev do sedanjih Günnejev. Povsod je bil uspešen. Povedal sem mu, da je večini mojstrov za vzor. Vprašal sem ga:

Kako prideš lahko do takih delovnih uspehov?

Veš, verjetno je vprašanje postavljeno preveč »visoko«. Ne mislim, da sem nekaj posebnega, nekaj več kot drugi. Do dela, ki ga opravljam, čutim predvsem veselje.

Če človek čuti veselje do dela, je lahko uspešen. Uspehi, ki smo jih dosegli, niso moji, temveč so to uspehi skupnega — teamskega dela. Rad delam in tudi vodim skupinsko delo. Več ljudi-strokovnjakov, več ve, vidi in tudi naredi. Predvsem pa moram poudariti, da je pri delu strokovnega kadra izredno važno hotenje. V probleme, ki se pojavljajo, se je potrebno poglobiti. Opažam, da se naš strokovni kader velikokrat ne pogloblja v najbolj preproste stvari. Vse preveč radi rešujemo težje probleme — preprostih stvari pa ne vidimo. Te pa so največkrat osnova vsega nadaljnega strokovnega dela. Prav tako premalo uporabljamo obstoječo strokovno literaturo. Vse prevečkrat delamo na pamet. Ta literatura, ki obstaja za nove Güne statve, je na razpolago vsem mojstrom in mehanikom. Moram reči, da sem precej časa posvetil temu. Seveda izven delovnega časa. Doma. Če hočemo iti »vštric« novi tehnologiji, je sila važno tudi individualno izobraževanje. Brez tega je težko doseči zadovoljiv nivo strokovnosti.

Novi Güne statve so v pogonu. Investicija v tkalnici je v zaključni fazi. Kaj meniš o novih strojih, njihovem vzdrževanju ter o kvaliteti izdelanega blaga? Vemo, da še ni vse v redu.

Menim, da je montaža potekala hitro. Toda nekje nismo sami sebe dohajali. To je bil velik zalogaj. Poleg montaže smo odločno premalo časa posvetili strokovnemu izobraževanju. Strokovnemu izobraževanju o vzdrževanju strojev bomo morali v najbližji prihodnosti posvetiti več pozornosti in časa. Na tem programu delam že nekaj časa.

Menim, da smo prerevni, da bi pri delu in vzdrževanju strojev hiteli. Te nove statve so velika in dragocena investicija. Da bomo iz teh statov dobili kvalitetno blago, je prvi pogoj strokovnost, katere pa je zaenkrat še premalo. Strokovnost dela moramo povečati tako pri tkalskih mehanikih, mojstrih in tehnologih. Mislim, da bo v prihodnosti potreb-

Z navdušenjem lahko opazujemo temeljito spremembo v strojnem parku naše delovne organizacije, kar pa je tudi dokaz dobrega gospodarjenja s sredstvi, ki jih imamo na razpolago. Stari stroji se umikajo ter dajejo prednost novim, sodobnejšim, ki so tehnološko bolj izpopolnjeni, kar pa je obetajoče za večjo produktivnost in za boljšo kvaliteto naših izdelkov. Tudi delo samo na novih strojih je lažje in preprostejše. Da pa bi se o tem prepračili, sem stopila do naše sodelavke — UZEJROVIČ MEVLIDE, ki dela v pripravljalnici. Takole pripoveduje:

V delovno organizacijo sem prišla šele letos, zato še nimam primernih izkušenj pri delu. Že od samega začetka delam na novem avtomatskem križno-previjalnem stroju. Ker je stroj pretežno avtomatski, ne zahteva dosti fizičnega napora, zato se tudi ne utrudim tako hitro. Delo samo mi zelo ugaja, čeprav moram delati v treh izmenah, kar pa mi zaenkrat ne dela posebnih težav. Želela bi, da mi veselje do dela ne bi usahnilo, kajti za kvaliteto izdelka je potrebno, da z voljo in zanimanjem opravljamo delo, ki nam je zaupano.

Angelca Rebernak

OBVESTILO

Vse bralce obveščamo, da bodo stalne rubrike, kot so Kronika, Vreme, Gasilci, Pajek, Za razvedrilo in druge spet v naslednji številki. Zelo prijetno smo bili presenečeni, ko smo prejeli pismo za Pajka in se piscu opravičujemo — samo počakati bo treba do naslednje številke, pa bo to pismo objavljeno.

Posebej se opravičujemo vsem tistim, ki so oddali zahvale ob smrti in ob odhodu v pokoj, žal bodo tudi te morale počakati na naslednjo številko.

Hvala za razumevanje!

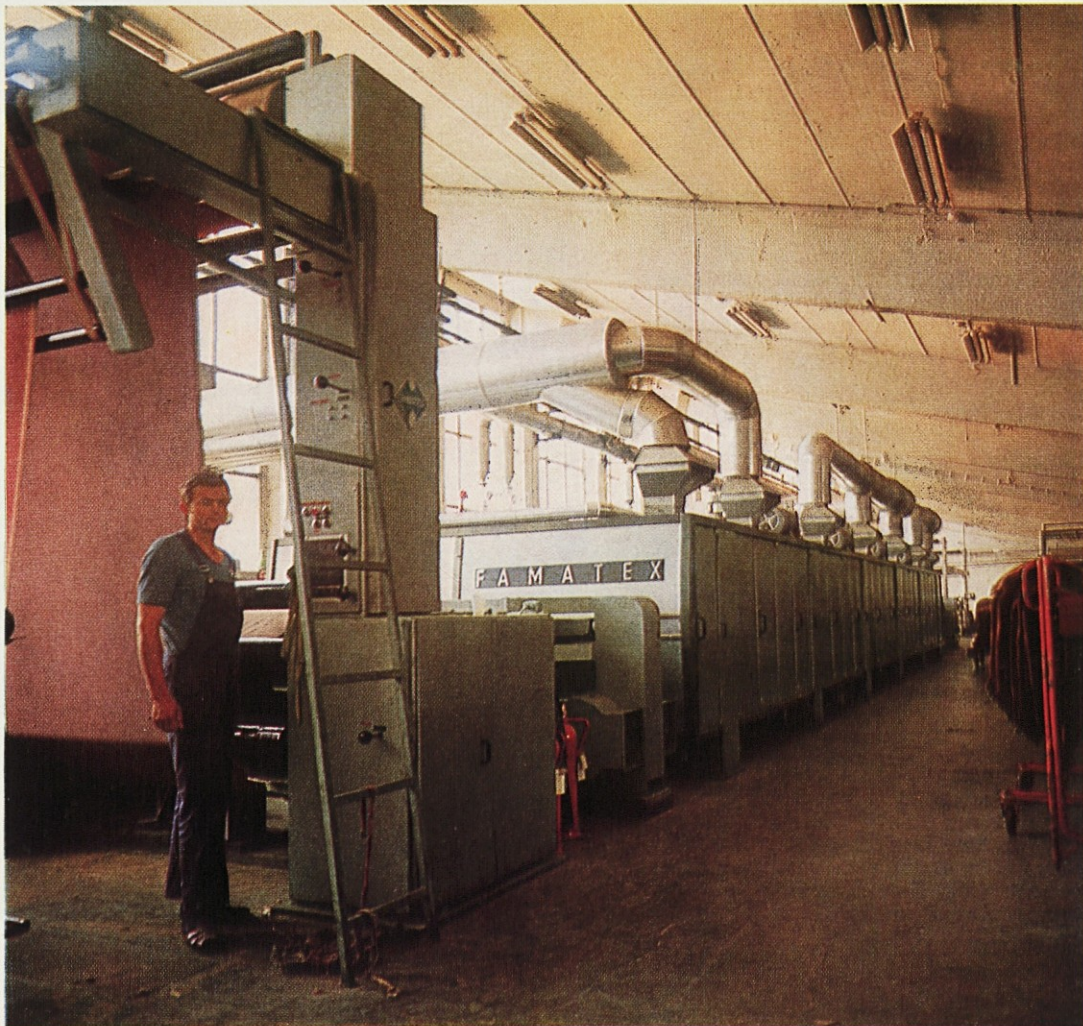
na največja investicija v strokovno izobraževanje.

Kaj misliš o strokovnem kadru v tkalnici?

Moram reči, da se večina zelo prizadeva. Toda opažam, da so premalo strokovno vodeni. Saj ne bom povedal nič novega, če povem, da so naši ljudje zelo cenjeni v vseh deželah, kjer delajo kot zdomci. Precej tovarn sem že obiskal v inozemstvu — prepričan sem, da je eden izmed gospodarskih uspehov prav pravilna strokovna vodenost delavcev. Omenil bi še nekaj, in sicer to, da

imamo trenutno kar dovolj veliko število strokovnega kadra. Mislim, da obstoječe strokovno znanje, ki ga obvladamo, ni dovolj. Toda nekje v srednjeročni prihodnosti tega kadra na število strojev ne bo potrebno povečevati. Potrebno bo iti obratno. Seveda je vse to povezano z višjim znanjem in sposobnostjo. Spomnimo naj se, kako smo prešli iz enostrojnega na dvostrojno in nato na štirostrojno delo. Mislim, tudi, da so v tkalnici

Nadaljevanje na 12. strani

Nov Famatex — širinsko-razpenjalni stroj

Nadaljevanje z 11. strani

tudi zelo dobri medsebojni odnosi. To je velika stvar. Če pride človek rad v službo, kjer se razume s sodelavci, je to že ena izmed garancij za delovni uspeh.

In kaj pričakuješ od našega tozda Laško?

Mislím, da je bila to zelo pametna poteza našega strokovnega vodstva. Seveda vsi nekje pričakujemo prejo — material, ki bo prirejen za naše artiklé. Vesel sem, da je rekonstrukcija in modernizacija v Laškem skoraj končana. Želim jim nadaljnjih uspehov in uspešnega sodelovanja.

Na katere probleme bi še opozoril?

Opozoril bi na to, da vse prevečkrat iščemo vzrok slabe kvalitete v materialu. Pa to ni čisto res. Strojé je treba pravilno prirediti kvaliteti materiala. Večjo skrb bo potrebno posvetiti pravilni nastavitvi statev. Prav tako bomo morali biti bolj pozorni pri menjavi artiklov. Tu se dela preveč napak in spodrslijavev. Vsekakor pa naj podčrtam, da bomo morali vpeljati še kvalitetnejšo in stalno kontrolo strojev in vsega strokovnega dela. Da bomo to dosegli, bo potrebno dodatno strokovno izobraževanje. Če hočemo dojeti vse tehnične spremembe, je to nujno potrebno. Prepričan sem, da bomo v prihodnosti dosegali še boljše uspehe kot do sedaj.

Ko sem se vračal s pogovora s tov. Bezljajem, je nekaj delavcev z izrednim zanimanjem bralo na oglasni deski zapisnik sestanka OO ZK tozda Gotova tkanina. V zapisniku je med drugim zapisano:

Kljub rekonstrukciji nekaterih proizvodnih enot smo dosegli dobre rezultate, tako bo realizacija ob koncu leta presežena za 16%. Predvideva se, da bo dohodek presegal načrtovano vrednost za 20% ter čisti dohodek za 22%. Produktivnost se je povečala za 18% z istim številom delavcev. Povprečni osebni dohodek delavca pa bo ob koncu leta višji za 16% od povprečja SR Slovenije...

F. Hriberšek

STARE STROJE SO ZAMENJALI NOVI

Pogovor z delavci tozda »Energetika in vzdrževanje«, ki so prav gotovo skupaj z nekaterimi mojstri iz tkalnice najbolj zaslužni za uspešno demontažo starih in montažo novih strojev.

NOVAK JANEZ — mehanična delavnica

Ker smo stare stroje delali pri nas, smo jih le s težkim srcem odstranili, zato, ker je bilo v njih vložena veliko dela. Po drugi strani pa smo vedeli, da so novi stroji popolnejši in imajo večjo kapaciteto, da bo pri njih manj popravila, kot pa smo ga imeli s starimi stroji.

Pri prestavitvah smo delali tudi ob sobotah in nedeljah. Organizacija dela je bila zelo v redu in je potekala brez zastojev in poškodb. Na novih strojih smo imeli že izkušnje, ker smo imeli že od prej 20 takšnih strojev, zato ni bilo problema pri montaži in nismo potrebovali strokovne pomoči od tovarne Günne.

SEVER EVGEN — mehanična delavnica

Demontaža in montaža strojev je potekala z veliko delovno vnašo. Od novih strojev smo pričakovali boljšo kvaliteto blaga in večjo storilnost, kot pa se je do sedaj to že pokazalo. Imel sem slab občutek, ko smo zmetali stare stroje ven, saj so bili le del nas. Ko pa prideš v na pol prazno halo, dobiš še slabši občutek. Z montažo novih strojev pa je zopet vse zaživelo.

Organizacija je bila zelo dobra.

JUGOVIČ JANEZ — mehanična delavnica

Počutje pri demontaži in montaži je bilo zelo dobro. Ko smo stare stroje razstavili, smo nekatere dele sortirali. Ogrodja strojev so bila neuporabna, manjše stvari pa so spravili za rezervne dele starih strojev, ki še obratujejo. Delal sem v skupini, ki je delala ponoči. Organizacija je bila zelo dobra, celotno delo je potekalo brez zastojev.

VIDOVIČ JOŽE — mehanična delavnica

Delali smo v dveh skupinah. Delal sem pri montaži novih strojev. Delali smo tako, da so najprej podrli nekaj starih strojev, nato smo postavili nove stroje. Delo je potekalo zelo v redu.

KOGOVŠEK ALOJZ — mojster mehanične delavnice

Delali smo v prostem času; popoldne, ob sobotah in nedeljah. Delo je slonelo v glavnem samo na nekaterih ljudeh.

Prilagodili smo se mojstrom iz tkalnice, da smo imeli skupen jezik. Sodelovali smo zelo dobro. V kratkem času smo veliko naredili. Fantje so se zelo potrudili in dali vse od sebe.

PIŠKUR TONE — električna delavnica

Ko je prišlo do tega, da smo pričeli odklappati stare stroje, nam ni bilo vseeno. Po drugi strani pa smo bili veseli, ker je bilo veliko popravila z njimi. Pričakovali smo, da bo na novih strojih manj popravila. Popravlil je res manj, vendar so ta popravila na novih strojih strokovno bolj zahtevna.

Delali smo nadurno delo: sobote, nedelje in ponoči. Delo je potekalo zelo v redu, ker smo se med seboj dobro razumeli. Organizacija je bila prav tako v redu.

Tomaz Jurejevčič

